

НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ

Культура української наукової мови – запорука творчого поступу вітчизняної педагогічної науки

Олена ОТИЧ,

доктор педагогічних наук, завідувач відділу педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

Вдосконалення педагогічної практики та розвиток наукового педагогічного знання тісно пов'язані з організацією науково-дослідної діяльності в галузі педагогіки, починаючи зі студентських курсових і магістерських робіт – і завершуючи написанням монографій, підручників, кандидатських та докторських дисертацій, в яких репрезентуються й узагальнюються результати багаторічних напружених наукових пошуків дослідників і які знаменують собою перехід їх на якісно новий рівень наукового мислення й методологічної культури, що характеризується вищим ступенем узагальненості, концептуальності та наукової зрілості.

Розпочинаючи свій науковий пошук, студенти й магістранти нерідко відчувають значні труднощі у викладенні своїх думок, систематизації опрацьованого матеріалу, дотриманні наукової логіки у змісті створеного ними тексту. «Усе знаю, все розумію – лише сказати не можу», – сумно жартують вони над собою. І часто на «боротьбу» з лінгвістичними труднощами йде левова частка дорожочинного часу, призначеного для наукового дослідження чи підготовки до друку наукової праці.

Тому справжнім подарунком для студентів вищих навчальних закладів України та молодих науковців є навчальний посібник доктора педагогічних наук, професора, старшого наукового співробітника відділу теорії та історії педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Олени Семеног «Культура наукової української мови»¹.

Зміст видання структуровано за трьома розділами, що розкривають сутність і значення наукової мови як комунікативного феномену, ознайомлюють читачів зі специфікою та особливостями культури наукового тексту та усного наукового мовлення.

Особливу увагу автор приділяє аналізу властивостей і структурно-сміслових компонентів наукових текстів різних жанрів, зокрема магістерських робіт, наукових статей, рецензій, відгуків тощо.

Дуже цінними є, на нашу думку, підрозділи, присвячені мовній особистості доповідача, характеристиці його мовної і мовленнєвої культури, найважливішими показниками якої Олена Семеног справедливо вважає лексикографічну компетенцію, культуру читання та культуру презентації наукового виступу (в тому числі й електронної).

Теоретичний матеріал посібника викладено на високому науковому рівні і водночас живою, доступною для сприйняття студентів мовою. Кожен теоретичний підрозділ супроводжується відповідною розробкою практичного заняття, представленого у додатках в розділі «Практичні роботи». Ці роботи передбачають виконання цілого комплексу завдань і вправ: на коментування висловів або продовження міркувань видатних письменників і науковців (педагогів, мовознавців та ін.); ілюстрування певних положень теми прикладами з наукових текстів; їх читання, переклад, редагування й мовознавчий аналіз; визначення їх стилю, теми та основної думки; складання анотацій, рецензій, відгуків; написання планів та текстів наукових доповідей; порівняльний аналіз змісту й структури наукових статей та наукових виступів тощо.

Крім практичних робіт, у додатках подано зразки оформлення наукових праць, документів, а також викладено перелік видів самостійної роботи з навчальної дисципліни. На допомогу студентам і магістрантам у її здійсненні автором створено термінологічний словник, в якому вміщено найважливіші поняття української наукової мови та подано їх визначення.

У кінці посібника представлено перелік основної та додаткової літератури до вивчення курсу, зокрема словники та інтернет-ресурси.

Велика практична й теоретична значущість навчального посібника Олени Семеног, його потрібність у навчально-педагогічній та науково-педагогічній практиці зумовили велику популярність видання серед педагогів і науковців України, студентів і викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів і докторантів не лише філологічних та педагогічних, але й інших спеціальностей – усіх тих, хто хоче на високому якісному рівні створювати наукові тексти й дбає про підвищення рівня своєї мовної культури. А саме вона завжди була, є і буде запорукою потужного творчого поступу науки.

¹ Семеног О.М. *Культура наукової української мови*: навч. посіб. /О.М.Семеног. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.